

Retouradres: Postbus 11729, 2502 AS THE HAGUE

Gasunie Transport Services
Postbus 181
9700 AD GRONINGEN

Postadres:
Postbus 11729
2502 AS THE HAGUE

Bezoekadres:
Bezuidenhoutseweg 27-29
2594 AC THE HAGUE

T +31 70 - 347 88 71
@ info@nogepa.nl
www.nogepa.nl

KVK 27095808
BTW NL 0044.65.295.B01
NL21ABNA0251446298

Datum 30 november 2021
Referentie 2111-0129 v1.0
Onderwerp Reactie NOGEPA op GTS consultatie ontwerp-
Investeringsplan (IP) 2020

Contactpersoon Marielle Visser
Telefoon +31703478871
E-mail marielle.visser@nogepa.nl

Geachte GTS Directie,

Inleiding

De Nederlandse Olie en Gas Exploratie en Productie Associatie (NOGEPA) behartigt de gemeenschappelijke belangen van bedrijven die een vergunning hebben voor de exploratie, ontwikkeling en productie van koolwaterstoffen (olie en gas) op land en offshore in Nederland. NOGEPA heeft kennisgenomen van de inhoud van ontwerp-investeringsplan (IP) 2022 van GTS zoals op 1 november jongstleden gepubliceerd op de website van GTS. NOGEPA dankt GTS voor de uitleg tijdens de informatiesessies in de afgelopen maanden en verwelkomt de mogelijkheid een schriftelijke reactie te geven inzake bovengenoemd onderwerp. Gaarne wordt uw Directie verzocht om rekening te houden met het navolgende.

Algemene opmerkingen

Algemene opmerking vooraf

Het ontbreekt NOGEPA aan voldoende expertise om zich op grond van de verstrekte informatie een oordeel te kunnen vormen of de voorgestelde investeringen noodzakelijk zijn. Het is aan ACM en EZK om zorg te dragen dat zij de benodigde expertise in huis hebben om zich een dergelijk oordeel te vormen. Als algemene belangrijke kanttekening merken wij op dat het ons zeer verbaast dat het door GTS verwachte investeringsniveau in de periode 2025-2031 stabiel is, terwijl er sprake is van een dalende benutting van het GTS netwerk in de komende jaren.

IP 2020

NOGEPA heeft bij het vorige ontwerp GTS investeringsplan (2020) diverse kritische kanttekeningen geplaatst. NOGEPA is verheugd dat GTS op een aantal onderwerpen het nu voorliggende ontwerp investeringsplan (2022) heeft aangepast ten opzichte van de versie uit 2020 in lijn met onze opmerkingen van vorig jaar. Zo maakt GTS geen melding meer van een mogelijke marktintegratie met het Duitse gasnetwerk en wordt nu verondersteld dat er voldoende H-gas beschikbaar zal zijn (pagina 7). Ook is NOGEPA verheugd dat eventueel extra transport van Duits gas via het GTS netwerk zal plaatsvinden middels nieuwe capaciteitscontracten met GTS (zie ook 3.5).

Markontwikkelingen

Belang van kleine velden gasproductie

Aardgas zorgt op dit moment voor meer dan 40% van de Nederlandse energievoorziening. Nederland heeft de komende jaren aardgas nodig. In alle geschetste scenario's van het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) speelt aardgas dan ook de komende decennia een belangrijke rol. Het PBL becijfert dat we in Nederland in 2030 zo'n 30 miljard m3 aardgas gebruiken.

Het kabinet stelt daarbij: "Het kabinet geeft voorkeur aan gaswinning uit de Nederlandse kleine velden, zowel op land als op zee, omdat dit beter is voor klimaat, werkgelegenheid, economie, behoud van kennis van de diepe ondergrond en aanwezige gasinfrastructuur." NOGEPA en haar leden zetten zich in om hierin te voorzien door op een veilige en verantwoorde wijze de komende decennia gas te blijven winnen. Wij verwachten dan ook dat producenten van kleine velden in Nederland in de toekomst zullen doorgaan met het indienen van verzoeken bij GTS voor nieuwe aansluitingen.

Wie betaalt welke investeringen

Investeringsinzake de ontwikkeling van waterstof transport

NOGEPA is van oordeel dat de waterstof markt een separate markt is naast die van aardgas. Vermeden moet worden dat er kruissubsidie plaatsvindt waarbij de gebruikers van het aardgastransportnet betalen voor het transport voor waterstof door toekomstige gebruikers. NOGEPA pleit er voor dat assets in het aardgassysteem die niet meer nodig zijn voor het aardgas transport, maar wel zinvol zijn voor het waterstof transport in de toekomst, zo snel mogelijk uit de Regulatory Asset Base (RAB) van GTS gehaald worden en bijvoorbeeld worden overgedragen aan een nieuwe entiteit, niet zijnde GTS.

NOGEPA kan op basis van de verstrekte informatie niet nagaan in hoeverre er in het voorliggende ontwerp-IP mogelijk investeringen zijn opgenomen die zorgen voor instandhouding van bepaalde assets, terwijl deze assets niet meer nodig zijn voor het aardgastransport maar wel zinvol zijn voor toekomstig waterstof transport. Zulke investeringen horen niet thuis in het IP van GTS. NOGEPA verzoekt ACM (en EZK) om zich ervan te verzekeren dat dergelijke investeringen niet zijn opgenomen in dit IP en mochten ze dat wel zijn, dan hiervoor geen goedkeuring te verlenen.

GTS stelt voor om de overdracht van assets van aardgas naar waterstof te laten plaatsvinden middels een gemiddelde geregleerde assetwaarde per kilometer. NOGEPA is bezorgd dat deze methodiek kan leiden tot gaming, waarbij relatief nieuwe assets (tegen een te lage prijs) worden overgedragen aan het waterstofnet met als bijkomend effect dat de resterende oudere assets in het aardgasnetwerk leiden tot relatief hogere onderhoudskosten. NOGEPA is van oordeel dat de overdracht van assets van het aardgasnetwerk naar het waterstofnetwerk plaatsvindt tegen de juiste (markt)waarde. Het HyWay27 rapport beschrijft dat hergebruik tot 4x goedkoper zal zijn dan nieuwbouw, maar dat hangt uiteraard af van de overnameprijs. Aangezien de gebruikers van het aardgasnet hebben betaald voor de afschrijving op de over te nemen assets, dienen zij ook te profiteren van de opbrengst van verkoop in geval van hergebruik. Het ligt daarom voor de hand om de overnameprijs te baseren op basis van een realistisch deel van de kosten van het alternatief: nieuwbouw. Zo worden de baten van hergebruik verdeeld tussen de gebruikers van het waterstofnet en die van het GTS net en wordt kruissubsidiering voorkomen tussen deze gebruikersgroepen.

Relatie investeringen en methodebesluit

Er zijn nu separate trajecten voor het investeringsplan (IP) en het methodebesluit van ACM voor de komende reguleringsperiode (2022+). Investerings van GTS kunnen invloed hebben op de hoogte van de RAB en daarmee op de hoogte van transporttarieven voor netgebruikers.

NOGEPA is van oordeel dat investeringen door GTS die het gevolg zijn van beleidsbeslissingen van de overheid, niet voor rekening zouden moeten komen van de netgebruikers. Voorbeelden hiervan zijn de investeringen als gevolg van het besluit tot sluiting van Groningen, zoals de N2-installatie in Zuidbroek en de GTS investeringen om de grootste L-gas afnemers in Nederland over te schakelen naar het H-gas systeem. Ook hieraan gekoppelde operationele kosten, zoals bijvoorbeeld extra N2 inkoop te Wieringermeer, elektriciteit voor Zuidbroek en onderhoud van de desbetreffende assets, dienen niet bij de netgebruikers in rekening te worden gebracht. NOGEPA stelt voor dat GTS

in overleg gaat met ACM en EZK om te bezien hoe GTS dergelijke kosten vergoed kan krijgen, bijvoorbeeld uit de algemene middelen, zonder dat deze kosten voor rekening komen van de netgebruikers.

Onder verwijzing naar het onder meer door NOGEPA geïnitieerde rapport van Frontier Economics (februari 2020) merkt NOGEPA op dat GTS in het verleden investeringen heeft gedaan die inmiddels geheel of gedeeltelijk stranded zijn. NOGEPA is van oordeel dat de kosten van dergelijke stranded assets niet meer bij de netgebruikers in rekening kunnen worden gebracht. Voor de nu voorliggende investeringen is het voor NOGEPA onduidelijk hoe lang dergelijke investeringen benut zullen worden en wellicht al op relatief korte termijn het karakter van een stranded asset zouden kunnen krijgen.

GTS stelt voor om IT investeringen over te hevelen naar Gasunie en IT-diensten bij Gasunie te contracteren.

Onduidelijk voor NOGEPA is op welke wijze de tariefstelling van deze IT-diensten tot stand komt en in hoeverre de uitkomst daarvan tot een andere hoogte van de toegestane inkomsten van GTS leidt dan in de huidige systematiek van investeringen door GTS zelf.

LNG Peakshaver

In Bijlage III, sectie III.2 onder 014423 is een project opgenomen onder de titel "LNG PS capaciteitsverhoging H-gas conve" met als knelpunt classificatie "Capaciteit". In hoofdstuk "4 Knelpunten" zijn geen capaciteitsknelpunten aangeduid. Vanuit die optiek denken wij dat dit project niet noodzakelijk is en – indien uitgevoerd – het niet mee moet tellen in de toegestane GTS inkomsten die gehanteerd worden voor het vaststellen van de GTS transporttarieven.

Transparantie

Desinvesteringen

Voor een compleet overzicht voor netgebruikers, zou het helpen als GTS een overzicht geeft van de verwachte desinvesteringen gedurende de zichtperiode (2022-2032). Naast assets die wellicht in de toekomst gebruikt kunnen worden voor het transport van waterstof (zie hierboven), kunnen dit ook andere assets betreffen die voor andere doeleinden gebruikt kunnen worden (wellicht in de upstream, voor CCS of voor RNB's?).

Transparantie richting netgebruikers inzake rekenvolumina

Voor netgebruikers, zoals NOGEPA, is het van belang de tarieven voor de toekomst in te kunnen schatten. Input voor deze schatting is onder meer de onderverdeling van de geraamde transportcapaciteiten ("rekenvolumina") naar de categorieën binnenlandse productiepunten, grenspunten, LNG en bergingen aan entry-zijde en naar de categorieën distributiebedrijven, direct aangesloten, grenspunten en bergingen aan exit-zijde. In aanvulling op de getoonde grafieken in hoofdstuk 2 stelt NOGEPA voor dat extra tabellen worden opgenomen waarin de geschatte benutting in termen van "rekenvolumina" wordt weergegeven en niet alleen in de vorm van piekcapaciteit, dit voor zowel entry als exit en voor alle jaren in de periode 2022-2032.

Overname ZEBRA netwerk

Op pagina 67 wordt de overname van het ZEBRA netwerk en extra hogedruk netwerken in het Zuidwest-Nederland besproken en beschrijft GTS dat er naast de overname ook sprake is van investeringen voor aanpassingen in het netwerk. Deze investeringen zijn naar verluidt onderdeel van de "reguliere" investeringen, maar het is voor netgebruikers niet transparant welke investeringen toe te schrijven zijn aan de overname van het ZEBRA netwerk. In eerder overleg met marktpartijen heeft GTS verzekerd dat de overnameprijs zodanig is vastgesteld dat er geen sprake is van tariefstijging voor de bestaande GTS entries en exits. Nu er extra kosten zijn, is het voor ons onduidelijk of er inderdaad geen sprake is van een tariefstijging. Wij verzoeken u aan te tonen dat er conform eerdere toezeggingen geen prijsstijging plaatsvindt.

Inzichtelijkheid in tabellen

In de tabellen 5.1, 5.2, 5.3 en 5.4 wordt een overzicht gegeven van de verwachte investeringsbedragen onderverdeeld naar type en categorieën. In de tabellen worden verschillende benamingen gebruikt (soms Engels, soms Nederlands) en worden afhankelijk van de tabel niet alle categorieën vermeld, waardoor het onduidelijk is of er posten zijn samengenomen. Geadviseerd wordt om in de tabellen 5.1, 5.2 en 5.4 exact dezelfde categorieën te

hanteren en indien er voor een categorie geen investeringen voorkomen in de periode 2021-2023 dan de desbetreffende leeglaten.

Aversion factor a

In paragraaf 1.3.3. wordt een aversiefactor a opgevoerd die van invloed is op de hoogte van het aantal punten in de risico matrix. Onduidelijk is in wat deze factor a precies betekent, wat de hoogte is, op grond waarvan deze hoogte is bepaald, of deze varieert per asset-categorie en hoe gevoelig de hoogte van de investeringen is afhankelijk van de gekozen waarde van deze aversiefactor.

Investeringskosten Zuidbroek

In de tabellen 5.3 zijn de verwachte investeringskosten opgenomen voor o.a. N2 plant Zuidbroek. Het totaal van de verwachte bedragen in de periode 2021-2023 bedraagt €187 mln. In het vorige IP2020 was voor deze periode een bedrag van €99 mln geraamd. Wij hebben inmiddels van GTS begrepen dat het project is vertraagd en dat de totale verwachte kosten van het project met ongeveer 10% zijn toegenomen. Het zou de duidelijkheid ten goede komen als het effect van de vertraging en de kostenverhoging ten opzichte van het vorige IP expliciet bij de tabel zouden worden toegelicht.

Tot slot

Vanuit NOGEPA zijn wij gaarne bereid tot een nadere toelichting op bovenstaande reactie, daar veel waarde wordt gehecht aan het op constructieve wijze in dialoog blijven met GTS, overheid en andere stakeholders.

Met vriendelijke groet / Best regards,

Arendo Schreurs
Directeur

Tevens verzonden aan:
gasmarket@gastransport.nl
cc: investeringsplannen.energie@acm.nl